

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:9

Onder redactie van Prof. Dr. K. Schilder, Dr. C. Tazelaar en Prof. Dr. J. Waterink

Medewerkers: Dr. H. A. van Andel, Solo; Dr. R. E. van Arkel, Utrecht; Dr. Henry Beets, Grand Rapids; Dr. C. Bouma, 's-Gravenhage; Dr. K. Fernhout, Baarn; Prof. Dr. F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr. T. Hoekstra, Kampen; Dr. G. Keizer, De Steeg; Dr. B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr. C. Lindeboom, Amsterdam; Dr. S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr. J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr. F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr. A. Ringnalda, Ermelo; Dr. J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr. J. Thijs, Zwolle; Dr. J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr. D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr. J. de Vries, Tilburg; Dr. J. D. Wielenga, Franeker; Mr. J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Stukken voor de Redactie zende men aan den secretaris

der Redactie:

Dr. C. TAZELAAR, 2e Const. Huygensstr. 77, Amsterdam

Drukkers-Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes

Tel. No. 58 — Postrekening No. 36090.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.

Advertentiën: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Het gebed van den jongen mensch. V. — Uit de Schrift: Zie, de mensch. (Joh. 19.) — Kerkelijk Leven: Pluriformiteit der kerk en epigonisme. VII. Amicus Plato; sed magis amica Veritas. — Pop. Wet. Schetsen: De boodschap van G. B. Shaw. II. — Lit. en Kunst: Een nieuw boek van Timmermans. — Zielkunde: Verkeerde probleemstelling. — Zending en Evangelisatie: De taak der Zending in Eng.-Indië. II. — Perschoon. — Boekbespreking. — Kerknieuws. — Correspondentie.

HOOFDARTIKEL

Het gebed van den jongen mensch.

V.

Het aanhooren en bespreken van de theoretische bezwaren, die tegen het gebed ingebracht worden, mogen ons niet zoo lang bezighouden, dat wij ten slotte ook nog niet iets over de gebedspraktijk en de oefening tot het gebed zouden kunnen zeggen.

Want er is inderdaad tot het gebed oefening noodig. Fosdick, dien ik reeds enkele malen noemde, en die een breede schare van gelijk-denkenenden vertegenwoordigt, is in dit opzicht zeer optimistisch. Hij meent, dat in den meest sceptischen mensch en in het meest sceptische geslacht, de neiging tot bidden nog sluimert en wacht.¹⁾ Hij acht de definitie van den mensch als een „biddend dier” wel niet voldoende, maar toch correct. De mensch heeft immers altijd gebeden en zal het ook altijd blijven doen. Volgens hem is de cultuur van het gebed niet het inbrengen van een vreemd element, „maar het is slechts het opvoeden van 'n ingeboren burger van de ziel.”²⁾

Maar Fosdick kan alleen zoo optimistisch wezen, omdat hij veel te gunstig over den mensch oordeelt, en daarmee de bijbelsche leer van onze algeheele verdorvenheid loochent. Want van nature sluimert de neiging tot het gebed niet op den bodem van onze ziel. Wanneer de mensch zijn oorspronkelijken aard volgt, leest hij liever romans dan de bijbel, gaat hij 's Zondags liever niet dan wel naar de kerk en doet hij alle andere dingen eerder dan het gebed.

Zelfs oordeelen wij nog te gunstig, wanneer wij meenen, dat althans bij den christen het bidden van zelf gaat, en even ongedwongen en ongemerkt verloopt als het ademhalen van onze longen, of als de beweging van de bloem, die zich naar de zon keert, of als die van het metalen voorwerp, dat door de magneet aangetrokken wordt. Wij moeten met al dergelijke beeldspraak voorzichtig zijn, en ze liever geheel nalaten. Want wij brengen daardoor allerlei valsche denkbeelden zoowel bij anderen, als bij onszelf binnen. En door hun een verkeerde voorstelling van het werkelijke gebedsleven te geven, maken wij ook voor onze jonge menschen den geestelijken strijd moeilijker, dan hij reeds is.

Bidden vloeit heelemaal niet uit onze natuur voort. Meer dan één gebed wordt pas na ernstigen strijd tegen onszelf veroverd. Daarvoor moeten eerst onze lusteloosheid en traagheid, onze gemakzucht en eigenliefde, ons ongeloof en onze twijfelmoedigheid, onze hoogmoed en eigenwaan verlooche.

Want dit, en veel meer nog, zijn de vijanden, die een christen tegenkomt en overwinnen moet, zal hij den weg naar de binnenkamer betreden. En behalve deze hindernissen, die ieder zonder onderscheid te boven moet komen, zijn er nog weer speciale gebedsmoeilijkheden voor den jeugdigen leeftijd.³⁾

Daar zijn in onze jeugd allereerst de uitvliegende, onreële fantasie en het onbeheerschte gemoedsleven, die buitengemeen bemoeilijken de rustige,

beheerschte zelfconcentratie, die voor het gebed noodig is.

Daar is voorts ons hooge zelfgevoel, dat het niet minder bemoeilijkt, dat wij ootmoedig en afhankelijk en hulpbehoevend voor God knielen.

Daar is vervolgens het ontwakende sexuele leven, en soms het uitglijden en vallen daarin, waardoor ook de kracht en de vrijmoedigheid van het gebed verlamd worden, en men vaak moedeeloos klaagt, dat al ons bidden toch niet helpt.

Daar is al verder de religieuze crisis, die soms tot zulk een hoogte stijgt, dat twijfel en ongeloof en zelfs tijdelijke vervreemding intreden. Men geloof dan de kracht en de verhooring van het gebed niet meer. Men geloof zelfs niet eens meer in God en in de waarheid der geestelijke dingen. En dat, terwijl de bijbel zegt, dat wie tot God komt, moet gelooven dat Hij is, en dat Hij ook een Belooner is dergenen, die Hem zoeken.

Toch zijn deze moeilijkheden, hoe ernstig ook op zichzelf, niet onoverwinnelijk. Mits wij ook hier maar betrachten willen, dat er geen ding in het leven geleerd wordt, dan doordat wij het telkens weer ter hand nemen en ons er in oefenen. Op school leerden wij het lezen, niet doordat wij van letters en boeken onkundig gehouden werden, maar doordat wij de letters en woorden en zinnen telkens weer spellen en saamvoegen moesten. Bij de karaktervorming zagen wij, dat het willen alleen in den weg van het willen geleerd wordt.⁴⁾ Welverzekerd en mannelijk geloof moet verworven in den strijd, om toch, ondanks alles, te gelooven. En zoo is het ook met het gebed. Wij worden bidders, niet door ons antinomiaans van het gebed te onthouden en werkeloos af te wachten, of het soms door den drang des Geestes in ons binnenste wordt opgestuwd, maar door telkens te strijden en te bidden om te mogen bidden. Het gebed zelf is de voornaamste oefening tot het gebed.

Geef het daarom niet op. Geef het nooit op. Laat u niet wijsmaken, dat het toch niet helpt. Leent geen gehoor aan de ongeloofsstem, dat anderen misschien wel, maar gij niet verhoord wordt. Leest veel liever in uw bijbel, waar uw God het absoluut anders verzekert: bidt en gij zult ontvangen; zoekt en gij zult vinden; klopt en u zal worden opengedaan. Merkt ook uw doop aan, waarin de Vader u verzekerd heeft, dat Hij van alle goed u verzorgen en alle kwaad van u weren of het anders ten beste keeren zal.

Gij moogt bidden. Gij kleine, zwakke mensch, moogt naderen tot den Eeuwige. Gij, die een zondaar zijt, moogt uw Bondsgod uw overtreding en boosheid, uw moeite en uw verdriet, uw teleurstelling en ontuchttering, uw zwakheid en uw strijd, uw hoop en uw blijdschap, ja, alles, alles brengen.

Gij moogt het niet slechts, maar gij moet ook. Uw Bondsgod beveelt het. Hij eischt het van u. Hij heeft van Zijn kant al zoo veel tot u gesproken, en moogt gij dit onbeantwoord laten? Hij heeft u zelfs den doop en in den doop de bevestiging van het gansche verbond der genade geschonken; en zult gij dat laten liggen en daarop niet ingaan? Moet gij niet veel meer, zooals Calvijn het uitdrukte, in uw gebed de schatten omhoog graven, die de Heere in Zijn verbondsbelofte heeft neergelegd? Wij moeten ook in dit levensstuk allereerst niet uit ons kunnen, maar uit het moeten, niet uit ons vermogen, maar uit onze roeping leven. Wie beseft te moeten, kan in beginsel ook.

En hebt ge moeite met de zelfconcentratie, om uw gedachten behoorlijk bij elkander te brengen en te houden — gaat dan niet gedachteloos bidden. Overlegt te voren bij u zelf, wat gij spreken zult. Verzuimt vooral het ochtendgebed niet. Laat dit het eerste zijn, wat ge doet na het ontwaken. Hoe vroeger op den dag wij bidden, des te minder kans voor verstrooiing. Vergeet daarbij niet, dat het niet in de lengte is gelegen. Beter is een beknop gebed, waarin wij in enkele sobere, oprechte zinnen, uitspreken wat ons op het hart ligt,

dan dat wij er naar staan zouden, lang te bidden, doch intusschen telkens met onze gedachten uit te zwerven en te moeten zoeken om den draad opnieuw te vinden. Ja, veracht, als het niet anders kan, het eenvoudige hulpmiddel niet, om uw gebeden prevalent voor u uit te fluisteren. Ook dit bevordert de concentratie en gaat de verstrooiing tegen. „Ik veroorloof mij zelden geheel geheel zwijgend in 't geheim te bidden; wat mij betreft, ik vind, dat het dwalen van den geest zeer verminderd en gecontroleerd wordt, zelfs door de zwakst-hoorebare uiting van gedachten.”⁵⁾

Hebt gij voorts moeite met uw hoog zelfgevoel, laat dan dieper tot u ingaan, wie de Heere is en wat Hij in Christus reeds voor u gedaan heeft. Hoe dichter gij in het Woord Hem tracht te naderen, zooals Hij werkelijk is, des te kleiner en ootmoediger gij wordt. „Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mensch”.

Bedenk, dat er ook hier een innig verband bestaat tusschen geest en stof, tusschen uw ziel en uw lichaam. Het kan meer dan eens ook een belemmering of storing in de ootmoedige zielsgesteldheid zijn, wanneer wij ook niet een eerbiedige lichaamshouding aannemen; wanneer wij b.v. het hoofd niet buigen en in 't geheel niet of slechts ten deele knielen.⁶⁾

Hebt gij vervolgens strijd met uw zonden, en vooral met het telkens terugkeeren daarvan, rede-neert ook dan niet bij u zelf, dat het toch niet aangaat, om bij God om vergeving te vragen en dan vlak daarop, ja misschien zelfs onder uw gebed, in uw gedachten, het kwaad te doen, waarvoor gij verzoening zoekt.

Het feit, dat wij telkens weer in de zelfde boosheid vallen, is eenzijdig wel een zeer bedroevend feit, dat wij heel ons leven lang scherp moeten blijven veroordeelen. Maar 't behoort ons anderzijds het gebed zelf niet te ontnemen, en ook niet de vrijmoedigheid te ontrooven, om telkens weer hetzelfde aan God te vragen. Want al vallen wij onszelf voortdurend tegen, de Heere heeft nochtans geweten wie wij waren, toen Hij ons in het verbond van Zijn genade aannam en beloofde, ons de gerechtigheid van den Heere Jezus Christus te schenken. En die verzoening, waardoor wij alleen voor God bestaan kunnen, bedekt ook onze toekomstige zonden. Heeft Hij het ons bovendien niet, voordat onze zondengeschiedenis nog beginnen moest, verzekerd, dat als wij somtijds uit zwakheid in zonden vallen, wij aan Zijn genade niet moeten twifelen, aangezien de doop een teeken en onwifelbaar getuigenis is, dat wij een eeuwig verbond met God hebben? Trouwens, die Heere, die ons geboden heeft om onzen naaste zeven maal, neen zeventig maal zeven maal en zelfs binnen de enge tijdsruimte van één dag te vergeven, zou Zelf minder goedertieren en vergevensgezind zijn?⁷⁾ Indien wij, die boos zijn, leeren aldus te handelen, wat zal dan niet de Vader, die in de hemelen is, doen?

't Bittere feit, dat wij telkens weer zondigen, moet ons alleen dieper overtuigen, hoe God ons nooit verhooren kan om iets van onszelf, maar dat Hij het doet alleen uit genade, om Jezus' wil. Het moet ons prikkelen, om onze kracht meer bij Hem te zoeken; en ons leeren hoe noodzakelijk het is, dat wij alle oogenblikken van ons leven in het gebed de verzoening, die in Christus is, tot onze gedurige rechtvaardiging aannemen. Want het is beter, ook al doet ge het kwaad telkens weer, bij uw God eindeloos om vergeving te vragen, dan om het gebed te staken en met onbeleden en on-vergeven zonden verder te gaan.

Verzuimt dan allereerst het dankgebed niet. Voor hoeveel hebt ge niet te danken! Voor uw doop; voor het verbond en veel meer nog. Dankt altijd eerst; dan kunt ge ook des te beter bidden.

¹⁾ Uitspraak van Moule, aangehaald door Dr. W. J. Aalders, t. a. p. 121. Zie ook Dr. A. Kuyper, Het werk van den Heiligen Geest, III 283 v.v.

²⁾ Jeremy Taylor, Holy living and dying, 28. Over het knielend bidden in het algemeen, Dr. A. Kuyper, Onze Eeredienst 228 v.v.

³⁾ W. à Brakel, Redelijke Godsdienst (ed. Donner) II 393.

⁴⁾ t. a. p. 27.

⁵⁾ t. a. p. 20—21.

⁶⁾ Zie De Reformatie van 22 en 29 Januari 1932 en 16 Juni 1933. Enkele van de volgende moeilijkheden worden ook, maar dan uitsluitend in verband met den kinderleeftijd, genoemd door Dietrich Vorwerk, Gebet und Gebetserziehung, II 13 v.v.

⁷⁾ Zie De Reformatie van 5 Febr. 1932.